

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

3. De duobus primis humilitatis modis à B. P. Ignatio positis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

imitationem eorum quæ antea, dum de propria voluntate ageremus, ex Dorotheo sunt relata: id enim verè est esse continuum. Tertio, vt etiam occasionem ita se mortificandi & abnegandi, propenso & incitato studio quærat, non tamen anxie, aut continuato quodam sollicitæ mentis angore, sed, vt dixi, præsentis & sibi inuigilantis animi solerti firmitate, qua & ad naturam vincendam opportunitates acutè præfagiat, & quæritas aut oblatas fortiter arripiat. In hoc verò nisu constanter pergenti, eas B. Patre sic spondente progressionem video esse sperandas, quibus in eum gradum, vt ipse loquitur, in spirituali vita tam pretiosum breui possit euadere.

CAPVT III.

De duobus primis humilitatis modis à B. Patre positis.

AD eandem eadem de re B. Ignatij doctrinam pertinent, omninoq; recenseri hoc loco debent, tres illi, quos posuit humilitatis modos, tam plana, liquida, absolutaque methodo, tantaque se celeritate in excelsissima sustolente, vt mihi meritò videar eius admirandæ finem nullum facere posse. Multa multa copiosè, variè, subtiliter & piè de humilitatis gradibus tradidit: at, nisi huius me Beati viri fallit amor (& quantum videre datur haud fallit) aemo est qui breuiùs, distinctiùs, accuratiùs eos expresserit. Dicerem, præ his ieiuna, confusa, incondita videri multa, quæ tamen non immeritò prædicantur: sed ea laudis exaggeratio displicet, quæ ab alterius imminutione captatur. Magis consulo, maximi facias omnia, nunc autem temporis contende, vt quid B. Ignatius doceat intelligas, & intellecta se ceteris.

Humilitatem ergo eam & describit, & eiusmodi operatione, vel animi affectione definit, qua satis indicat eam spectare se, quæ fita est in voluntate Deo se subiiciendi, diuinæque voluntati, ac Deo ipsi se conformandi.

Iam, ab illo primus humilitatis modus hic ponitur *ad salutem necessarius, vt inuenitur subdã diuina legi obseruanda, vtq; ne mundi quidem totius oblato mihi dominio, vel extremo vite discrimine obiecto, transgrediar ex deliberato mandatum vllum diuinum aut humanum, quod quidem peccati mortalis vinculo nos obliget.* Ita ille, prudenter & necessariò statuens, nullam in eo homine humilitatis esse posse speciem, qui aliquod præceptum diuinum, grauius vrgens violare audeat. Cum enim omnis inobedientia, sit eius quæ Superioui exhibenda erat, subiectionis denegatio, quid aliud dici potest, quam superbiæ rebellantis impudens ostentatio? & verò, quid humilitatis illi homini superesse credendum est, qui Superioui, qui Deo, quam debet voluntatis subiugationem,

cum flagitio denegat? Est igitur hic primus gradus, cuius homini ab aeterna salute nolenti exidere per necessarius: in eoque sic obfirmandus animus, ut omni alteri amori diuinus amor emineat, huic vni, ceteri concedant omnes: si amiei, si facultates, si honor aut existimatio, si denique vita ipsa in eo discrimine versetur, ut sit vel eorum, vel huius humilitatis iactura faciendae; pereant omnia, ne pereat amor Dei. felix est temporaria iactura, quam aeternitatis compendia pensabunt. Vides tamen, hic & edomitas cupiditates, & non vulgarem fortitudinem opus esse, ut quouis aduersae tempestatis impulsu, firmus in hoc gradu & inconcussus insistas: omninoque, qui ad alios gradus adscensum parat, maiore quoque fuerit virtutum instructu armandus.

Secundus enim gradus maioris est perfectionis, ut fixo animo ad diuitias, paupertatem; honorem, ignominiam; breuitatem vitae, ac longitudinem aequè sit propensus, vbi aequalis est diuinae laudis, & salutis mea occasio. Vtq; nulla, vel humana quantumq; felicitatis, vel propriae mortis conditione proposita, adducar vniquam ut culpam, licet venialem tantum, decernam admittere. Illis cum modum verbis B. Pater describit, non tantum maioris perfectionis quam primum, sed etiam (seposita comparatione) permagna quantum existimo perfectionis, quam videtur bicipitem facere: vna ut eius pars sit, affectuum & cupiditatum in res quasuis ad eò esse retinentem, ut nullam in rem, iucundam aut iniucundam, blandientem aut horrificam, diuitias aut paupertatem, honorem aut ignominiam, breuitatem vitae aut longitudinem, prioribus animis feramur. Quod ipsum quantae arduitas est? multum à se praestitum non nemo crederet, si vbi maior diuinae laudis cerneretur occasio, ibi facultatum, honoris aut vitae iacturam fortiter posset, quamuis cum dolore, tolerare: & quotus quisque tanto praeditus mentis robore reperitur? quis de se id sibi spondeat, cum ad eò multos nec illaudatae vitae viros, declinandae calamitatis metu, abs eo quod rectius iudicant, non raro desistere videamus: & quoties, heu lugendum! concitato minima cuiuscumque cupidinis impulsu, in transuersum ab eis abducimur quae meliora seiebamus: vbi ergo vir ille, nobis reperietur, qui affectum, qui propensiones, & procliuitates omnes exiit? qui verè, qui toto sincerissimae mentis candore, sit eiusmodi, ut honore & infamia, vita & morte ob oculos vtrunque ita posita, ut neutra in parte diuinae laudi officiat, neutra etiam diuinam laudem magis promouere credatur, anceps hareat, nec ignominiae honorem, nec morti vitam praeferat? o virum cupiditibus omnibus verè mortuum!

Cur istud? inquit: etenim vbi aequalis vtrunque Dei laus agitur, quid imperfectionis erit si morti vitam, honorem infamiae praeferam? quid verò perfectionis si nequaquam praetulerò? Omnino, in hoc postremo, perfectionis erit plurimum; in priore verò, si non imperfectionis erit plurimum, plurimum tamen perfectionis de erit. Numquid non magnum, valdeque suspiciendum est, eiusmodi esse mentis aequabilitate praeditum, adeoque cupiditatum omnium incitatio-

nes edomitas habere, vt appetendi fugiendique nullus, nisi è laudis diuinæ respectu, mortis exciteretur: indeque fiat, vt si vitæ mortisq; sortem, par diuina laus excipiat, nihil videatur esse, cur altera alteri præferatur: honorum stimulus congenitus, voluptatum delicia: illices, vitæ ardentissimus ille à natura insitus amor, ciendæ appetentiæ vim omnem perdididerint! quod profectò non est aliud, quàm nihil amplius suum in terris, totoque in orbe agnoscere, & animum à periculis ad æterna, ab humanis ad diuina subduxisse: tamque subduxisse perfectè, vt quiduis aliud de artuleris, nullo tamen nisi æternorum diuinorumque sensu tangatur. Eiusmodi se credat qui volet; nobis tamen, mi frater, incipientibus, video superesse abundè quod & maleum admiremur, & suspiremus diu. Quid enim cum ad iudicandum veneris, respondebo tibi Domine Deus meus, qui tanta me per seruum tuum Ignatium ad perfectionem contuendam luce perfudisti; & ecce non tantum eam in partem vbi non est maior, sed etiam vbi minor est tua gloria, non ratò meorum me affectuum impotentia propellit, instigat, ac pertrahit: heu quàm procul meliorum cognitionem, à meliorum exercitatione abesse video! hoc nobis corruptela sensuum, hoc naturæ ingenta deprauatio parturit: neque sanè corrigemus, nisi nostrum erga res hæc infimas amorem funditus exhauserimus, nihilque in re vlla procreata nisi solius Dei causa expectamus. Hoc verò, bone Deus! quale quantumque est: in suis commodis, sua laude, voluptate, sanitate, vita nihil sentire quod delectet aut attrahat: in incommodis, vitæ perio, dolore, ægitudine, vel morte nihil quod animum excruciet, aut à se abhorre faciat: solo verò diuinæ laudis momento, hæc omnia verè dignèque librare, annon hoc est animi, nullis nisi diuinis motibus instigari, nullaque nisi diuina sentientis? Nonne iure possèm tecum, sancte Bernarde dicere, nescio si à quoquam hominum hic gradus in hac vitæ perfectè apprehenditur, vt se scilicet homo diligat tantum propter Deum. Afferant hoc, si qui experti sunt: mihi, fateor, in hac vitæ impossibile videretur illum perfectè apprehendere.

*l. de dilig.
Deo, & ep.
11.*

Cautè tamen hinc animos contrahas, addi potius continet: nec enim nos eum gradum consequi, sed perfectè consequi posse negat: sunt quippe in virtutibus, vel virtutum certo aliquo gradu, quædam eiusmodi vt se semper altiùs prouehant, & quantumcumque comparaueris, semper tamen superfit quod compares. quod vbi accidit, comperies in rerdum ab auctoribus optimis asserti, virtutum earum perfectionem non posse comparari; licet magnos in ea progressus posse fieri sentiant. Aliàs tamen ipsos illos in perfectione progressus, perfectionis nomine decorare nihil verebuntur. Vnde D. Hieronymus venustè & breuiter, *Cunctorum in carne iustorum, inquit, imperfecta perfectio est. Quod D. Bonauentura dilucidius, licet planius, Nemo, ait, in hac vitæ perfectè alicuius virtutis apicem valet comprehendere, vel stabiliter in summo gradu semper manere, sed pro modo vitæ perfectus quis dicitur respectu inferiorum. Quapropter omnem huius vitæ perfectionem nomine Auroræ, quæ lucis tenebrarumque confinio miscetur, significari putat*

*l. 1. cont. Pelag.
c. 5.
de pref. Rel.
proc. 6 c. 7.*

Magnus

l. 39. Mer. c. 2. Magnus ille Gregorius, iucundè his verbis & piè ludens: Quid itaque in hac vita omnes qui veritatem sequimur, nisi aurora vel diluculum sumus? quia & quaedam iam quæ lucis sunt agimus, & tamen in quibusdam, adhuc tenebrarum reliquijs non caremus: per Prophetam quippe Deo dicitur; Non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens. Rursumque scriptum est, In multis offendimus omnes. Paulus quoque ait, Video aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, & captiuum me ducentem in lege peccati, quæ est in membris meis. Vbi ergo lex peccati cum lege mentis contendit, profectò adhuc aurora est: quia lux quæ iam emicuit, necdum prætereuntes funditus tenebras præsit. Adhuc aurora est, quia dum lex carnis, legem mentis, & lex mentis, legem carnis percutit, inter se vicissim lux & umbra confligit. vnde rursum Paulus cum diceret, Nox præcessit; nequaquam subdidit, Dies venit; sed, Dies autem appropinquauit: qui enim post discessum noctis, iam non venisse, sed appropinquasse diem insinuat, esse se proculdubio, ante solem, post tenebras, adhuc in aurora demonstrat. Tunc autem plene sancta electorum Ecclesia dies erit, cum ei admixta peccati umbra iam non erit. Tunc plene dies erit, quando nullam malorum suorum tentantem memoriam tolerans, omnes à se tenebrarum etiam reliquias absconderit. In hunc diem si aliquando venire, si dies, si sol, vel etiam sole fulgidior, in cælesti regno esse desideras, noctem ne ames, aurora nunc has, virtutumque inchoatione, quasi diluculo collustrante, ab ipsis tui stadij carceribus, exulta ut gigas ad currendam viam tuam, viam Religiosam, viam, vitæ Domini nostri Iesu Christi humilitatis Magistri, quatenus homini datur, conformem, omnique huiusce spectabilis orbis cupiditate ac desideratione exutam.

Sed hæc de secundi gradus prima parte dicta sufficiant, ex qua tamen ad alteram vel iam factus, vel facilis admodum est transitus. Est autem illa, ut numquam leuius vllum peccatum, quod veniale nuncupant, ex animi certo proposito committamus: quod profectò quantum sit, iudicabunt illi, qui scrutandis humanæ fragilitatis lapsionibus diligentius incumbant. quàm proclive est, ut lentitudo, vel præcipitatio, parcitas vel nimietas, copia vel inopia, loquacitas vel taciturnitas, animi depressio vel elatio, plurimæque ab eo quod medium & rectum est declinationes nos altrouersus inflectant: quis ille est, qui non aliquando sciens & volens, sensuum delectatione ducatur, in laude aut vituperatione metas veritatis excedat, aut alicunde id agat, cuius mox poenitentia tangatur: quis ille est, qui nō aliquando & suæ & ceterorū oblectationi, familiaritati, beneuolentiæ, precibus, minis, terrori, non odio vel amori, aliquid paulò amplius quàm par esset concedat? Qui tamen perfectè hunc humilitatis gradum inlisteret, ab his omnibus immunis degeret. Verū, ut diximus, progrediendū est, cūq; aliquid eius acquireris, magisq; ac magis ab omni mali specie te submoueris, nō est interrumpenda contentio, vigilandū, instandū, graues etiam de minoribus voluntarijsq; delictis poenæ sunt reposcendæ, donec ad id perueneris, ut ab ista gradus firmitate, neque illecebris, neque vlllo impetu grauiore dimoueri queas.

Verū

Verùm antequàm longiùs abeam, video hìc queri posse, cur non B. Ignatius in duos potiùs humilitatis modos, quàm in vnum bipertitum, hunc secundum modum disperserit? De quo, vt quod sentio edicam, nihil quidem incommodi in istiusmodi distinctione video: aptè quippe dilucideque diceretur: Hominem ita diuinæ maiestati subditum esse, Primò, vt ne præcepta, quæ animæ morte sanciantur, vlla vniquam cupiditate, inductione, terrore audeat transgredi. Secundò, vt pari fortitudine illa obseruet, quæ solius leuioris noxæ reatu inficiunt. Tertio, nihil amet, nihil oderit, nisi diuinæ laudis promotuæ incitatu. Atque ita duos illos primos modos, satis vt existimo enuclearè comprehendisset. Sed ni fallor, Beatus ille vir, cui minùs notiones distinctionesque, quàm cõsecutio virtutum cordi erat, aliud aliquid spectauit, viditque hanc secundi gradus partem alteram, sine priore comparari, & diutiùs perdurare non posse: quare maluit in eiusdem gradus complexu ea contineri, quorum vis, tam sibi inter se coniugata, in idem conspiraret. Quis enim vocet in dubium, hominem eum qui nihil vpiam nisi Dei causa amandum fugiendumue sentiat, qui tantopere sit sensuum motuumque omnium continens, vt nusquam nisi Deo impellente moueatur æ eundem nulla vniquam causa noxiam vllam quancumque leuissimam admissurum: enimvero si solus Deus eum amor allicit, cum à quouis delicto quàm longissimè dissideat Deus, quid est quod eum in eiusmodi fraudem queat inducere. At verò si honoris, commodorum, sui ipsius amore, si ignominia, paupertatis, in eodem modo, aut cuiuscumque casus horrore percellitur, quàm proclive est vt vel istorum consequendorum, vel horum fugiendorum gratia, à præscripto rationis exorbitet, leuioriquè saltem macula nitorem animi infuscet? Hæc igitur sit iustissima, & in rem nostram utilis causa, cur vno complexu hæc vtrique connexa sint. Ad Tertium & nobilissimum gradum transeamus.

C A P V T IV.

De tertio, eoque perfectissimo humilitatis modo.

Tertius, inquit, est modus humilitatis absolutissima, vt priores duos iam adeptus, etiam si, nullo superaddito, laus Dei par foret, ad maiorem tamen imitationem Christi, eligam potiùs cum eo paupere spretu & illuso, pauperiem, contemptum, & insipientia titulum amplecti quàm opes, honores & sapientia estimationem. Hunc gradum absolutissimæ vocat humilitatis, quid enim illi superaddi possit, non faciliè quisquam reperiet. Hic omnis gloriæ, splendoris, existimationis & famæ, quæ tamen elationi ac superbix fomitem ministrare solent, ponitur appetitus; contra verò res illæ amantur, quæ humilitatem quàm maximè conciliant & decent, paupertas,

N

con-